

အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ် (PR) နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ

ရွေးကောက်ပွဲနှင့်ရွေးကောက်ပွဲစနစ်

ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအသီးသီးတွင် သမ္မတရွေးကောက်ပွဲများ၊ ဥပဒေပြုလွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲများ၊ ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ရွေးကောက်ပွဲများ၊ မြို့နယ်ပယ် ရွေးကောက်ပွဲများကျင်းပရာ၌ မိမိကျင့်သုံးသည့် နိုင်ငံရေးစနစ်၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် တည်ဆဲ ဥပဒေများ နိုင်ငံသမိုင်းကြောင်း အခြေအနေတို့အပေါ် မူတည်၍ ရွေးကောက်ပွဲစနစ်အမျိုးမျိုးကို ရွေးချယ် အသုံးပြုကြသည်။ ရွေးကောက်ပွဲစနစ် တစ်မျိုး တည်းသာအသုံးပြုခြင်း၊ လွှတ်တော်တစ်ရပ်လျှင် ရွေးကောက်ပွဲစနစ်တစ်မျိုးစီ ခွဲခြားကျင့်သုံးခြင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲစနစ်နှစ်မျိုး ပူးတွဲကျင့်သုံးခြင်း၊ ကျင့်သုံးခဲ့သည့် ရွေးကောက်ပွဲစနစ်ကို ပြန်လည် သုံးသပ်၍ ရွေးကောက်ပွဲစနစ်ပြောင်းလဲကျင့်သုံးခြင်း တို့အပြင် မိမိနိုင်ငံနှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်မည့် ရွေးကောက်ပွဲစနစ်သစ်တစ်ခု တီထွင်အသုံးပြုခြင်း များလည်းရှိကြသည်။

အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ် (PR) နှင့် မဲအများဆုံးရသူအနိုင်ရသည့် FPTP စနစ် အသီးသီးတွင် အားနည်းအားသာချက်အပါအဝင် ခြားနားချက်များစွာရှိသည်။ အဓိကခြားနားချက်မှာ မဲဆန္ဒရှင် ပြည်သူများကပေးလိုက်သည့် ဆန္ဒမဲများ၏တန်ဖိုးနှင့် သက်ရောက်မှု ကွာခြားခြင်းဖြစ်...

မြန်မာနိုင်ငံတွင်ကျင်းပခဲ့သည့် ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီ ခေတ်ရွေးကောက်ပွဲများ၊ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် ပါတီစုံ ဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲနှင့် ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ်မှ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်အတွင်း ကျင်းပခဲ့သော ပါတီစုံဒီမိုကရေစီ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲနှင့် ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲ များတွင် **မဲအများဆုံးရသူ အရွေးခံရသည့်စနစ် (First Past the Post - FPTP)** တစ်နည်း နိုင်သူအကုန်လုံး စနစ် (**Winner takes all**) ကို ကျင့်သုံးခဲ့ကြ သည်။ သို့ရာတွင် ယင်းကာလဖြစ်သည့် ၁၃၊ ၇၊ ၂၀၂၁ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံရေးပါတီ ၁၀ ပါတီပါဝင်သည့် ဒီမိုကရေစီမိတ်ဆွေပါတီများက ရွေးကောက်ပွဲစနစ် ပြုပြင်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍ အကြံပြုချက်ကို ပြည်ထောင်စု ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်ဥက္ကဋ္ဌထံတင်ပြခြင်း၊ ပထမ အကြိမ်လွှတ်တော် သက်တမ်းကာလ ၃၊ ၆၊ ၂၀၁၄ ရက်နေ့တွင် အမျိုးသားလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး တင်သွင်းခဲ့သည့် **အမျိုးသားလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် များ ရွေးချယ်ရာ၌ အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ် ကျင့်သုံးရန် အဆို** အတည်ပြုအောင်မြင်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်ရာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရွေးကောက်ပွဲသမိုင်း၊ ကြံ့တော့ခဲ့သောဖြစ်စဉ်များကို လေ့လာသုံးသပ်ပြီး မိမိ နိုင်ငံနှင့်ကိုက်ညီသင့်လျော်သည့် ရွေးကောက်ပွဲစနစ်ကို ရွေးချယ်အသုံးပြုရန် လိုအပ်လာပါသည်။

- နိုင်ငံတကာတွင်ကျင့်သုံးသည့် ရွေးကောက်ပွဲစနစ်များ**
- နိုင်ငံတကာတွင် ကျင့်သုံးလျက်ရှိသော ရွေးကောက်ပွဲ စနစ်များကို လေ့လာဆန်းစစ်မှုများအရ အောက်ပါ အတိုင်းအုပ်စုသုံးစုတွေ့ရှိရသည် -
- (က) ဗဟုအများစုကိုယ်စားပြုစနစ် (Plurality / Majority System)
  - (ခ) အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ် (Proportional Representation System)
  - (ဂ) အခြားစနစ် (Other System)

ဗဟုအများစုကိုယ်စားပြုစနစ်တွင် မဲအများဆုံး ရသူအနိုင်ရစနစ် (FPTP)၊ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော် ထောက်ခံမဲမရ၍ မဲနှစ်ကြိမ်ပြန်ပေးရသည့် နှစ်ကျော့ ပြန်စနစ် (Two Round System -TRS)၊ ကိုယ်စား လှယ်ဗဟိုပြုမဲအများစုစနစ် (Block Vote - BV)၊ ပါတီဗဟိုပြုမဲအများစုစနစ် (Party Block Vote- PBV)၊ ကြိုက်နှစ်သက်မှု မဲအများစုစနစ် (Alternative Vote -AV) တို့ ပါဝင်သည်။

အခြားစနစ်တွင် လွှဲပြောင်း၍မရသောတစ်မဲပေး စနစ် (Single Non Transferable Vote -SNTV)၊ ကန့်သတ်မဲပေးစနစ် (Limited Vote -LV) နှင့် ဦးစား ပေးမှုကို တွက်ချက်သောစနစ် (Borda Count -BC) အစရှိသည်တို့ပါဝင်သည်။

အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ် (Proportional Representation - PR)

အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ် (PR) ဆိုသည်မှာ တစ်ဦးထက်ပိုသော ကိုယ်စားလှယ်များ ရွေးကောက်

တင်မြှောက်ရန်အတွက် မဲဆန္ဒနယ်ကို စရိယာကျယ် မြန်စွာ သတ်မှတ်၍ ယင်းမဲဆန္ဒနယ်မှ ရွေးကောက် တင်မြှောက်ရမည့် ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေကိုပါ သတ်မှတ် ပေးပြီး ပါတီအဖွဲ့အစည်းအလိုက် ယှဉ်ပြိုင်စေခြင်း ဖြစ်သည်။ ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပါတီအဖွဲ့အစည်း အလိုက်ရရှိသည့် ထောက်ခံဆန္ဒမဲအပေါ် မူတည်၍ ရွေးကောက်ခံရသည့် ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေကို သတ်မှတ်ပေးသည့်စနစ်လည်းဖြစ်သည်။ ယင်းစနစ် အရ တစ်သီးပုဂ္ဂလများလည်း ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်နိုင်ပြီး ရရှိသော ထောက်ခံဆန္ဒမဲအပေါ် မူတည်ပြီး ရွေးကောက် တင်မြှောက်ခံရနိုင်သည်။ အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ်ကို ယေဘုယျအားဖြင့် အောက်ပါအတိုင်း သုံးမျိုးခွဲခြား နိုင်သည် -

- (က) ပါတီအမည်ကို မူတည်ပြီး အချိုးကျကိုယ်စားပြု စနစ် (Party List Proportional Representation System -LPR)
  - (ခ) ရောနှောထားသည့် အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ် (Mixed Member Proportional System-MMP)
  - (ဂ) လွှဲပြောင်း၍မရသော တစ်မဲတည်းပေးစနစ် (Single Transferable Vote -STV)
- ပါတီအမည်ကိုမူတည်ပြီး အချိုးကျရွေးချယ်သည့် စနစ် (Party List -PR) တွင် စာရင်းပိတ် (Closed List)၊ စာရင်းဖွင့် (Open List) နှင့် စာရင်းလွတ် (Free List) တို့ ပါရှိသည်။ ရောနှောထားသည့် အချိုးကျ ကိုယ်စားပြုစနစ်သည် သာမန်အားဖြင့် FPTP နှင့် PR ကို ရောနှောကျင့်သုံးသည့်စနစ်ဖြစ်သည်။ ယင်းစနစ်တွင် ဖွဲ့စည်းပုံစနစ် (Parallel System) နှင့် ရောနှောထားသော ကိုယ်စားလှယ်အချိုးကျစနစ် (Mixed Member Proportional System) တို့ ပါဝင်ကြသည်။ Single Transferable Vote

စနစ်မှာ မဲဆန္ဒရှင်များသည် ကိုယ်စားလှယ်၏အဆင့်ကို သတ်မှတ်ပေးပြီး ကြိုက်နှစ်သက်ရာကိုယ်စားလှယ် လောင်းကိုဦးစားပေး၍ ဆန္ဒမဲပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ပထမဦးစားပေး မဲဝေစုရသည့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းက ရွေးချယ်ခံရပြီး သတ်မှတ်အရေအတွက်ထက်ပိုသော မဲများကို ကျန်ကိုယ်စားလှယ်များထံ ပြန်ဝေနိုင်သော စနစ်ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာ့တူလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံ ပေါင်း ၁၉၃ နိုင်ငံအနက် မဲအများဆုံးရသူ အရွေးခံ ရသည့်စနစ်ကျင့်သုံးသည့်နိုင်ငံ ၇၄ နိုင်ငံ၊ အချိုးကျ ကိုယ်စားပြုစနစ် ကျင့်သုံးသည့်နိုင်ငံ ၁၁၁ နိုင်ငံနှင့် အခြားစနစ်ကျင့်သုံးသည့်နိုင်ငံ ၈ နိုင်ငံဖြစ်ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။

အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ် (PR) နှင့် မဲအများဆုံးရသူ အနိုင်ရစနစ် (FPTP) ခြားနားချက်

အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ် (PR) နှင့် မဲအများဆုံး ရသူအနိုင်ရသည့် FPTP စနစ် အသီးသီးတွင် အားနည်းအားသာချက်အပါအဝင် ခြားနားချက် များစွာရှိသည်။ အဓိကခြားနားချက်မှာ မဲဆန္ဒရှင် ပြည်သူများကပေးလိုက်သည့် ဆန္ဒမဲများ၏တန်ဖိုးနှင့် သက်ရောက်မှုကွာခြားခြင်းဖြစ်သည်။ FPTP စနစ်ဖြင့် ကျင်းပသည့်ရွေးကောက်ပွဲများတွင် အနိုင်ရသူရရှိသည့် ဆန္ဒမဲအရေအတွက်သည် ခိုင်လုံမဲစုပေါင်း၏ ထက်ဝက်အောက်ရှိသော်လည်း ယင်းကိုယ်စားလှယ်ကို ပေးလိုက်သည့် ဆန္ဒမဲများကသာ တန်ဖိုးနှင့် သက်ရောက်မှုရှိပြီး ကျန်ဆန္ဒမဲများမှာ တန်ဖိုးနှင့် သက်ရောက်မှုလုံးဝမရှိ အဟောသိကံ၊ အလဟဿ ဖြစ်ခြင်းဖြစ်သည်။ အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ်ဖြင့် ကျင်းပသည့် ရွေးကောက်ပွဲတွင်မူ ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင် သည့် နိုင်ငံရေးပါတီများ တစ်သီးပုဂ္ဂလများ အပါအဝင် တို့ကို မဲဆန္ဒရှင်များက ပေးလိုက်သည့် ဆန္ဒမဲအရေ အတွက် စုစုပေါင်းအပေါ် မိမိတို့ရရှိသည့် ဆန္ဒမဲ အချိုးအစားအတိုင်း ကိုယ်စားလှယ်နေရာရရှိခြင်းဖြင့် ဆန္ဒမဲအားလုံးနီးပါး၏တန်ဖိုးနှင့် သက်ရောက်မှုရှိခြင်း ပင်ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍လည်း FPTP စနစ်ဖြင့် ကျင်းပခဲ့သော ပါတီစုံဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲများ ကို လေ့လာပါက တစ်နိုင်ငံလုံး အတိုင်းအတာအရ ရရှိသောနိုင်ငံလုံးများ၏ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် လွှတ်တော်အမတ် ရရှိသည့် ရာခိုင်နှုန်းအချိုးအစား ညီညွတ်မှုတူမှု မရှိကြောင်း တွေ့ရှိရမည်ဖြစ်သည်။

အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ် (PR) နှင့်စပ်လျဉ်း၍ နိုင်ငံ ရေးပါတီများနှင့်တွေ့ဆုံမှုရလဒ်

နောင်ကျင်းပပြုလုပ်မည့် ရွေးကောက်ပွဲများတွင် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် သင့်လျော်ကိုက်ညီသည့် ရွေးကောက်ပွဲ စနစ် ပြောင်းလဲကျင့်သုံးနိုင်ရေး ပြည်ထောင်စုရွေး ကောက်ပွဲကော်မရှင်နှင့် တည်ဆဲနိုင်ငံရေးပါတီများ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်းများကို ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ၊ မေလ၊ နိုဝင်ဘာလနှင့် ဒီဇင်ဘာလများ၌ လေးကြိမ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ နိုင်ငံရေးပါတီအများစု တက်ရောက် ခဲ့သည်။ ပထမနှစ်ကြိမ်ကို နေပြည်တော်တွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ် ကျင့်သုံး ရေးကို မူအားဖြင့် သဘောတူညီခဲ့ကြသည်။ ဒုတိယ နှစ်ကြိမ်ကိုမူ ရန်ကုန်မြို့တွင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ပါတီ များ၏ စာတမ်းများဖတ်ကြားခြင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲဒီဇိုင်း နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပါတီအစုအဖွဲ့အလိုက် ဆွေးနွေး ညှိနှိုင်းပြီး စာတမ်းများဖတ်ကြားရှင်းလင်းခြင်းတို့ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ရလဒ်အဖြစ် အောက်ပါတို့သဘော တူညီချက်များ ရရှိခဲ့သည် -

- (က) လာမည့်ရွေးကောက်ပွဲများတွင် စာရင်းပိတ်

- အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ် (Closed List-PR) စတင်ကျင့်သုံးရန်၊
- (၁) မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူများ၏ ပညာတတ်မြောက်မှု ရွေးကောက်ပွဲအတွေ့အကြုံနှင့် နိုင်ငံရေး ယဉ်ကျေးမှု ရေချိန်မြှင့်တင်လာခြင်းတွင် (Open List-PR) သို့မဟုတ် အခြား PR စနစ် တစ်မျိုးမျိုးကို ပြောင်းလဲကျင့်သုံးရန်၊
  - (ဂ) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ သတ်မှတ်ထား သည့် လွှတ်တော်အလိုက် ရွေးကောက်တင် မြှောက်ရမည့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အရေ အတွက် မပြောင်းလဲဘဲ မဲဆန္ဒနယ်များကို ပိုင်းခြား၍ ရွေးကောက်ရမည့် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေ သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ရန်၊
  - (ဃ) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၄၁ (က) ပါ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ တိုင်း/ဒေသများမှ အမျိုးသားလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ၁ ဦးစီ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရန်နှင့် ပုဒ်မ ၁၆၁ (ခ) ပါ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ၁ ဦးစီ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရန်အတွက် ယခင်ကျင့်သုံးခဲ့သည့် FPTP စနစ်ကိုသာ ဆက်လက်ကျင့်သုံးရန်၊
  - (င) Closed List PR အတွက် နိုင်ငံရေးပါတီ များက မိမိပါတီကိုယ်စားပြု ကိုယ်စားလှယ် လောင်းအမည်စာရင်းအား ဦးစားပေးအစီ အစဉ်အတိုင်း ကော်မရှင်သို့ ကြိုတင် တင်ပြရန်၊
  - (စ) မဲဆန္ဒရှင်များအနေဖြင့် မိမိမဲပေးလိုသည့် ပါတီ နှင့် ၎င်းပါတီကိုယ်စားပြု ကိုယ်စားလှယ်လောင်း များကို သိရှိနိုင်ရန် ပါတီအမည်အောက်တွင် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအမည်နှင့် ဓာတ်ပုံဖော်ပြ ထားသော ဝီရိယိုင်းပုံစံတစ်မျိုးအား ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများနှင့်အညီ ကပ်ထားရန်၊

► စာမျက်နှာ ၁၃ မှ အဆက်

- (ဆ) Closed List PR စနစ်ဖြင့် မဲရေတွက်မှု နည်းလမ်းအရ နိုင်ငံလုံးကွယ်လွန်သော လက်ကျန်မဲ အများဆုံးစနစ် (The Largest Remainder) ကို ကျင့်သုံးရန်၊ မဲဆန္ဒနယ်အလိုက် နိုင်ငံလုံး အပေါ်မူတည်၍ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးရရှိရ မည့် အနိမ့်ဆုံးအခြေခံမဲ (Threshold) သတ်မှတ်ရန်၊
- (ဇ) PR စနစ်၏ ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးဖြစ်သော ပါတီများမောင်းပွလာနိုင်မှုအား ပြည်ထောင်စု ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်က ဥပဒေဖြင့် လည်းကောင်း၊ ညွှန်ကြားကြပ်မတ်ထိန်း ကျောင်းခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း ကန့်သတ်ရန်၊
- (ဈ) ပြောင်းလဲကျင့်သုံးမည့် PR စနစ်ဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲအောင်မြင်စွာ ကျင်းပနိုင်ရေး အတွက် ကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲအဆင့်ဆင့်၊ မဲရုံများ၊ မဲရုံအဖွဲ့ဝင်များနှင့် မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူများ နားလည်သဘောပေါက်စေရန် ရွေးကောက်ပွဲ ဆိုင်ရာ အသိပညာပေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက် သွားရန်တို့ဖြစ်သည်။

လွှတ်တော်သုံးရပ်အတွက် အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ် ကျင့်သုံးနိုင်မှု

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၀၉ (က) ပြည်သူ့ လွှတ်တော်ဖွဲ့စည်းခြင်းတွင် "ဥပဒေနှင့် အညီ မဲဆန္ဒနယ် သတ်မှတ်၍ ရွေးကောက်တင်မြှောက်သည့် ၃၃၀ ဦးထက်မပိုသော ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် များ" ဟုလည်းကောင်း၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၄၁ (က) အမျိုးသားလွှတ်တော်ဖွဲ့စည်းခြင်းတွင် "တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်တစ်ခုစီ အတွက် ကိုယ်စားလှယ် ၁၂ ဦးကျစီ တူညီစွာဖြင့် ရွေးကောက်တင်မြှောက်သည့် အမျိုးသားလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် ၁၆၈ ဦး" ဟုလည်းကောင်း၊ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၁၆၁ (က) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော်ဖွဲ့စည်းခြင်းတွင် "မြို့နယ်တစ်မြို့နယ်လျှင် ၂ ဦးကျစီ ရွေးကောက် တင်မြှောက်သည့် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ" ဟုလည်းကောင်း ပြဌာန်း ထားသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအခန်း (၉) ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းပါ ပုဒ်မ ၃၉၉ (ဂ) အရ "မဲဆန္ဒနယ်များသတ်မှတ်ခြင်းနှင့် ပြင်ဆင် သတ်မှတ်ခြင်း"သည် ပြည်ထောင်စုရွေးကောက် ပွဲကော်မရှင်၏ တာဝန်ဖြစ်ပြီး ပုဒ်မ ၄၀၂ (က) အရ "ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများ" နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် ဆောင်ရွက်ချက်များသည် အပြီးအပြတ် အတည်ဖြစ်ကြောင်း ပြဌာန်းထားသည်။ သို့ဖြစ်၍ ပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ အမျိုးသားလွှတ်တော်၊ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ အရေအတွက်အတိုင်း ဖွဲ့စည်းရန်အတွက် ပြည်ထောင်စု ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်က ဥပဒေနှင့်အညီ မဲဆန္ဒ နယ်များ သတ်မှတ်ပြီးလွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲများကို အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ် (PR) အသုံးပြု၍ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်မှုမရှိဘဲ ကျင်းပဆောင်ရွက် နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

သို့ဖြစ်ရာ ပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ အမျိုးသားလွှတ်တော် နှင့် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော် သုံးရပ်လုံးကို PR စနစ်ဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရန် အတွက် ကျယ်ဝန်းသော မဲဆန္ဒနယ်နှင့် ကိုယ်စားလှယ် အရေအတွက် သတ်မှတ်ရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြဌာန်းချက်နှင့်အညီ မြို့နယ်

ကို အခြေခံ၍လည်းကောင်း၊ လူဦးရေကို အခြေခံ၍ လည်းကောင်း ၃၃၀ ဦးထက်မပိုသော ကိုယ်စားလှယ်များ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရမည်ဖြစ်ရာ လူဦးရေကို အခြေခံတွက်ချက်ပါက တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ် အလိုက် ကိုယ်စားလှယ်ရရှိမှုများပြောင်းလဲပြီး လူဦးရေ နည်းသည့် ပြည်နယ်များအတွက် ကိုယ်စားလှယ်အရေ အတွက် များစွာလျော့နည်းနိုင်သဖြင့် ယခင်နည်းတူ မြို့နယ်ကိုသာ အခြေခံတွက်ချက်မည်ဖြစ်သည်။ ပြည်သူ့လွှတ်တော်မဲဆန္ဒနယ်များကို တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်များအတွင်းရှိ ခရိုင်/မြို့နယ်များကို လိုအပ် သလိုစုစည်း၍ ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် က သတ်မှတ်ပါမည်။

အလားတူ အမျိုးသားလွှတ်တော်မဲဆန္ဒနယ်များ သတ်မှတ်ရာတွင် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် တစ်ခုစီ အတွက် ကိုယ်စားလှယ် ၁၂ ဦးကျစီ ရွေးကောက်တင် မြှောက်နိုင်ရေး ပြည်ထောင်စုရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင် က မဲဆန္ဒနယ်များ လိုအပ်သလို ပိုင်ခြားသတ်မှတ်နိုင်ပါ သည်။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော် မဲဆန္ဒနယ် သတ်မှတ်ရာတွင်မူ မြို့နယ်တစ်မြို့နယ်လျှင် ကိုယ်စားလှယ်နှစ်ဦးကျစီ ရွေးကောက်တင်မြှောက် ရမည်ဖြစ်၍ တစ်မြို့နယ်လျှင် မဲဆန္ဒနယ်တစ်နယ် သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။

သို့ရာတွင် အမျိုးသားလွှတ်တော်ဖွဲ့စည်းရာတွင် ပါရှိသည့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရတိုင်း သို့မဟုတ် ဒေသ တစ်ခုစီမှ အမျိုးသားလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးစီ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်လွှတ်တော် ဖွဲ့စည်းရာတွင်ပါရှိသော သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အလိုက် သတ်မှတ်ချက်နှင့်အညီ ရရှိမည့် တိုင်းရင်းသား လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များကိုမူ တစ်ဦးစီသာ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရမည်ဖြစ်သဖြင့် FPTP စနစ်ဖြင့်သာ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပြုလုပ်မည်ဖြစ်ပါ သည်။

အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ် (Closed List) ဖြင့် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပခြင်းနှင့် ရလဒ်ထုတ်ပြန်ခြင်း

အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ် (Closed List) ဖြင့် ကျင်းပသည့် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် ဝင်ရောက် ယှဉ်ပြိုင်မည့် နိုင်ငံရေးပါတီများသည် သက်ဆိုင်ရာ လွှတ်တော် မဲဆန္ဒနယ်အလိုက် ရွေးကောက်တင်မြှောက် ခံမည့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ၏ အမည်စာရင်း ကို ဦးစားပေးအစီအစဉ်အတိုင်း ပြည်ထောင်စု ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်သို့ တင်ပြရမည်ဖြစ်ပြီး ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအမည်စာရင်းတင်သွင်းလွှာ များကို သတ်မှတ်ချက်နှင့်အညီစိစစ်ခြင်းနှင့် ကိုယ်စား လှယ်လောင်းအမည်စာရင်း ကြေညာခြင်းများ ဆောင်ရွက်ရသည်။ PR-Closed List စနစ် သည် ပါတီကိုသာ မဲပေးခြင်းဖြစ်၍ ရွေးကောက် တင်မြှောက်ခံမည့် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများကို အများပြည်သူလေ့လာသိရှိနိုင်ရန်အတွက် မဲဆွယ် စည်းရုံးရေးကာလအတွင်း မဲဆန္ဒနယ်အလိုက် ကိုယ်စားလှယ်လောင်းစာရင်းကို ဝီဘီအီး၊ ပိုစတာ စသည်များဖြင့် ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများနှင့်အညီ ကပ်ထားခွင့်ရရှိမည်ဖြစ်သည်။ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များအတိုင်း ဆောင်ရွက်ပြီးပါက မဲဆန္ဒ နယ်ပြင်ပနှင့် မဲဆန္ဒနယ်အတွင်း ကြိုတင်မဲပေးခြင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပသည့်နေ့တွင် မဲရုံများ၌ မဲပေးခြင်းနှင့် မဲရေတွက်ခြင်းများဆောင်ရွက်ပြီးနောက် ရလဒ်စာရင်းဇယားများကို မဲရုံများနှင့် ကော်မရှင် အဖွဲ့ခွဲများက သတ်မှတ်ပုံစံအတိုင်း ရေတွက်ဖြည့်သွင်းပြီး သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ရွေးကောက်ပွဲ ကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲသို့ ပေးပို့ရသည်။ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲများအနေဖြင့်

အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ် (PR) ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် တစ်ပါတီကြီးစိုးမှု လျော့ချနိုင်ပြီး ပါတီစုံစနစ်ခိုင်မာအားကောင်းခြင်း၊ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစု ပါတီများနှင့် ပါတီငယ်များ ဥပဒေပြုလွှတ်တော်နှင့် အုပ်ချုပ်ရေး ကဏ္ဍများတွင်ပါဝင်ခွင့်ရပြီး မိမိဒေသပွဲဖြိုးရေးဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းမှ တစ်ဆင့် နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ပွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ရရှိနိုင်ခြင်း အစရှိသည့်အကျိုးရလဒ်များရရှိမည်ဖြစ်...

PR မဲဆန္ဒနယ်များအလိုက် ရလဒ်များကိုစုစည်းပြီး နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် တစ်သီးပုဂ္ဂလ ကိုယ်စားလှယ် များရရှိသည့် နိုင်ငံလုံးအရေအတွက်ကို တွက်ချက်ခြင်း၊ နိုင်ငံလုံးမဲရေပေါင်းကို ကိုယ်စားလှယ်အရေအတွက်ဖြင့် စားခြင်းဖြင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးအတွက် အနည်းဆုံးရရှိရမည့် အခြေခံမဲ Threshold တွက်ချက် သတ်မှတ်ခြင်းများ ဆောင်ရွက်ရသည်။ ၎င်းနောက် သက်ဆိုင်ရာ မဲဆန္ဒနယ်အလိုက် ရွေးကောက်တင် မြှောက်ရမည့် ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေ ပြည့်မီသည်အထိ ကြွင်းကျန်မဲအများဆုံးစနစ် (Largest Remainder Formula) ဖြင့် တွက်ချက်ခြင်းနှင့် ရလဒ်ထုတ်ပြန် ခြင်းတို့ကို သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်အဖွဲ့ခွဲများက ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။

အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ်(PR)၏ အားသာချက်များ နှင့် တိုင်းရင်းသားများအတွက်အခွင့်အလမ်းများ

- အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ် (PR)၏ အဓိကအား သာချက်မှာ မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူများကပေးသော ဆန္ဒမဲများ အဟောသိက်၊ အလဟဿဖြစ်မှု အလွန်နည်းပါးခြင်း ဖြစ်သည့်အပြင် အောက်ပါ အားသာချက်များရှိသည် -
- (က) ကိုယ်စားပြုမှုကို အချိုးကျသတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်၍ အချိုးအစားကျနသော ဥပဒေပြုလွှတ်တော်ကို ပုံဖော်နိုင်ပြီး ပါတီစုံစနစ် (Multi-party System) ကို ပေါ်လွင်အားကောင်းစေခြင်း၊
  - (ခ) လွှတ်တော်အတွင်း ပါတီကြီးများ၏ လက်ဝါးကြီး အုပ်မှုကို ကန့်သတ်ပေးခြင်းနှင့် ပါတီကြီးတစ်ခု၏ မူဝါဒနှင့် လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မှုများကို အပြန်အလှန် ထိန်းကျောင်း နိုင်ခြင်း၊
  - (ဂ) လူနည်းစုများ၏ ဆန္ဒသဘောထားကို ဖော်ထုတ်နိုင်ပြီး ပါတီငယ်များအနေဖြင့် ပါတီကြီး များကဲ့သို့ ကိုယ်စားလှယ်နေရာရရှိနိုင်ပြီး ပါတီတစ်ခုတည်း၏ ကြီးစိုးလွှမ်းမိုးမှုကို လျော့ချ နိုင်ခြင်း၊
  - (ဃ) မဲဆန္ဒနယ်အလိုက် ရွေးကောက်ခံရသော ပါတီစုံမှကိုယ်စားလှယ်များသည် မဲဆန္ဒနယ် တစ်ခုလုံး၏ ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်ပြီး မဲဆန္ဒနယ် အတွင်းရှိ ပြည်သူလူထုအားလုံးကို ကိုယ်စားပြု သဖြင့် ကိုယ်စားလှယ်အချင်းချင်း၊ ပါတီ အချင်းချင်း ပြည်သူလူထု ထောက်ခံမှုရရှိရေး အမြှင်ကြိုးစားစေသည့် အားသာချက်ရှိခြင်း၊
  - (င) စာရင်းပိတ်အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ် အသုံးပြု ခြင်းဖြင့် လူပုဂ္ဂိုလ်ထက် ပါတီဦးဆောင်မှုခြင်းမား စေပြီး ပါတီများ၏ မူဝါဒလမ်းစဉ်များ ပိုမို တည်တံ့ခိုင်မြဲစေခြင်း၊
  - (စ) မဲဆန္ဒရှင်များအနေဖြင့် မဲရုံများသို့ သွားရောက် မဲပေးခြင်းသည် တန်ဖိုးရှိသည်ဟူသောအမြင်နှင့် ယုံကြည်မှုမြင့်မားလာပြီး မဲပေးမှုရာခိုင်နှုန်း (Voter Turn Out) ကောင်းလာစေခြင်း၊
  - (ဆ) ပါတီစုံနှင့် လူတန်းစားစုံ၊ အလွှာစုံမှ ကိုယ်စား

လှယ်များ ပါဝင်လာခြင်းဖြင့် စွမ်းဆောင်ရည် မြင့်မားသော အဖိုးရတစ်ရပ် ဖွဲ့စည်းဖော်ဆောင် နိုင်ခြင်းတို့ဖြစ်သည်။

အလားတူ အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ် (PR) ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် တိုင်းရင်းသားပါတီများ၊ လူနည်းစုများ နှင့် ပါတီငယ်များအတွက် အောက်ပါအခွင့်အလမ်းများ နှင့် အားသာချက်များ ရရှိနိုင်ပါသည် -

- (က) တိုင်းရင်းသားပါတီများနှင့် လူနည်းစုပါတီများ အနေဖြင့် ကိုယ်စားလှယ်နေရာ ပိုမိုရရှိပြီး ဥပဒေပြုလွှတ်တော်၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် တရားစီ ရင်ရေးကဏ္ဍများတွင် ပိုမိုပါဝင်ခွင့်ရရှိခြင်း၊
- (ခ) တိုင်းရင်းသားပါတီများအနေဖြင့် ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်နှင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော်များတွင် ပိုမိုပါဝင်ခွင့်ရရှိပြီး မိမိတိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စု ၏အကျိုးကို ပိုမိုဖန်တီးဖော်ဆောင်နိုင်ခြင်း၊
- (ဂ) လွှတ်တော်အတွင်း ပါတီစုံ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုံ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် အချိုးသီးကိုယ်စားလှယ် များ စုံညီမျှတစွာ အချိုးကျကိုယ်စားပြုခွင့်ရရှိ ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံတော်က ဦးတည်ဆောင်ရွက်လျက် ရှိသည့် ဒီမိုကရေစီနှင့် ဖက်ဒရယ်ကို အခြေခံ သည့်ပြည်ထောင်စုကြီးပေါ်ထွန်းရေး အထောက် အကူဖြစ်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

နိဂုံး

မြန်မာနိုင်ငံ ရွေးကောက်ပွဲသမိုင်းနှင့် မြစ်စဉ်များကို လေ့လာသုံးသပ်ပြီး အနာဂတ် ရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပရာ၌ နိုင်ငံတော်နှင့် နိုင်ငံသားများ၏ အကျိုး စီးပွားကို ပိုမိုဖော်ဆောင်နိုင်မည့် အချိုးကျကိုယ်စားပြု စနစ် (PR) ကို ကျင့်သုံးရေး ပြည်ထောင်စုရွေးကောက် ပွဲကော်မရှင်က ပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ် (PR) ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် တစ်ပါတီကြီးစိုးမှု လျော့ချနိုင်ပြီး ပါတီစုံစနစ်ခိုင်မာ အားကောင်းခြင်း၊ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုပါတီများ နှင့် ပါတီငယ်များ ဥပဒေပြုလွှတ်တော်နှင့် အုပ်ချုပ်ရေး ကဏ္ဍများတွင် ပါဝင်ခွင့်ရပြီး မိမိဒေသပွဲဖြိုးရေး ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းမှတစ်ဆင့် နိုင်ငံတော်အေးချမ်း သာယာရေးနှင့် ပွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးရရှိနိုင်ခြင်း အစရှိ သည့် အကျိုးရလဒ်များ ရရှိမည်ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတော်သည် စစ်မှန်၍ စည်းတမ်းပြည့်ဝသော ပါတီစုံဒီမိုကရေစီစနစ်ကို ကျင့်သုံးသည် ဖြစ်ရာ ဒီမိုကရေစီ၏အခြေခံဖြစ်သည့် ရွေးကောက်ပွဲများကို အကြားအလပ်မရှိ ကျင်းပနိုင်ရပါမည်။ လွတ်လပ်ပြီး တရားမျှတသည့် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပနိုင်ရေးအတွက် အခြေခံလိုအပ်ချက်မှာ မဲဆန္ဒနယ်များ၏ လုံခြုံရေး၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးနှင့် တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေး ရှိရန်ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ရွေးကောက်ပွဲများ အောင်မြင်စွာကျင်းပပြီး နိုင်ငံတော်ကမ္ဘော့မှန်းသည့် ဒီမိုကရေစီနှင့် ဖက်ဒရယ်စနစ်ကို အခြေခံသည့် ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်နိုင်ရေး ပြည်သူတစ်ရပ် လုံးက ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြရန် တိုက်တွန်း နှိုးဆော်အပ်ပါသည်။ ။